

ZAMYŠLENÍ NAD SKALÁKEM

Nejsme spokojeni se stavem věcí ve Skaláku, jako ostatně asi těžko může být dneska někdo spokojen se stavem životního prostředí vůbec. Pokoušíme se zrekapitulovat, co všechno víme o příčinách takového stavu, snažíme se vytvořit si katalog všech případů úpadku nejenom objektů, na kterých se v důsledku svého založení pohybujeme, ale i devastace scenerie, do které jsou tyto objekty našeho zájmu situovány. Cílem našeho snažení je najít způsob, jakým účinně přispět k ochraně skal a skalních oblastí, jelikož se nám zdá, že jsme dosud pro tuto věc my horolezci učinili velice málo. Myslíme tím: my horolezci jakožto instituce. Ono totiž i my horolezci jsme se postupnou institucionalizací společenského života stali složkou, která zde má určitou kompetenci ve hře různých, mnohdy protichůdných zájmů. /Většinou nám tento posun uniká, protože jsme zvyklí spíše na osobní zodpovědnost za vlastní konání než na myšlenku, že bychom svým konáním reprezentovali nějaký spolek. /

Tuto kompetenci jsme zatím bohužel nedokázali využít, jelikož jsme se zatím nedokázali sjednotit a vytvořit takovou koncepci ochrany přírody která by odpovídala našim zájmům, o kterou bychom se třeba mohli hádat, ale kterou by museli brát v úvahu na příslušném ministerstvu. Jsme postaveni před situací, kdy musíme jednat jako organizace a to jak kvalifikovaně, tak i vehementně, jelikož se ukázalo, že jednotlivci nezmůže o mnoho víc, než zaplatit pokutu. A navíc jsme chtěli organizovaní a tudíž konkrétní. Tím pádem jsme první na ráně a jsme vystaveni invektivám, které by měly směřovat jiným směrem /když už mluvíme o Skaláku/. Poukázal snad dosud někdo na to, že Skalákem projde ročně na milion návštěvníků/ rekreantů, školních výletů a pod. /? Pokud víme tak ne, ale tento v podstatě anonymní dav si odtud možná něco odnese, ale rozhodně už pro Skalák nic neudělá.

Rozhodně nechceme tvrdit, že by zainteresované složky, jako např. St. ochrana přírody, Státní lesy, či Svaz myslivců nedělaly v rámci svých možností pro věc maximum. Jde o to, spojit se se všemi, kdo usluží o dobrou věc jako rovnocenný partner a přitom nezapomenout, že nám jde především o ty skály.

Vraťme se znovu ke Skaláku. Jednak ledacos pamatujem, jednak se nám vybavují rozhovory s osobnostmi několika lezeckých generací. V podstatě se všichni shodujeme na tom,

že bychom měli začít něco dělat.

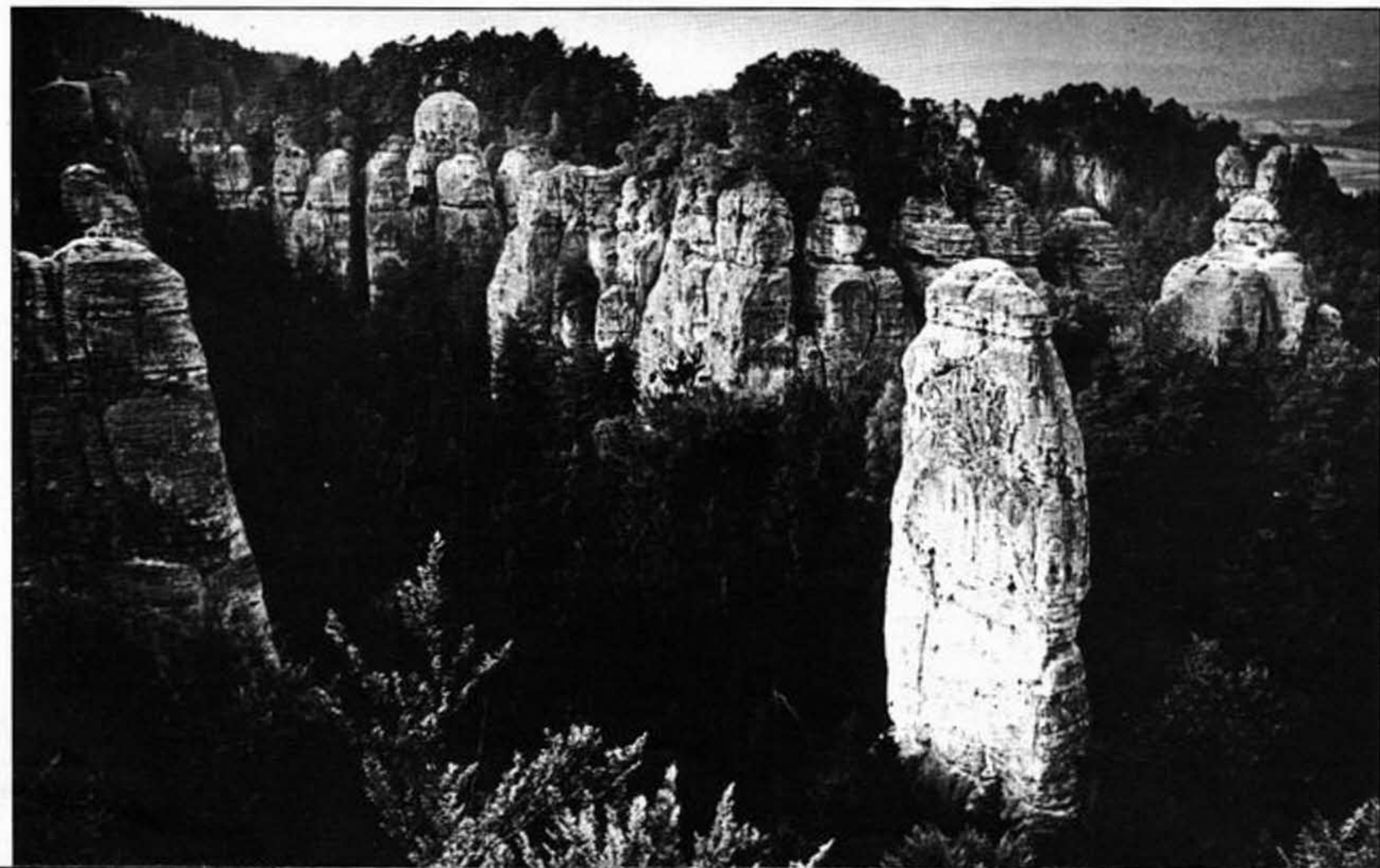
Při procházce Skalákem se málokdo dneska ubrání pocitu, že tady jaksi všechno bere za své; nejen příroda, ale i výtvořky, které do ní člověk vetknul, kupodivu tím víc, čím by měl mít člověk víc prostředků, aby tomu zamezil. Věže a okraje podají zatím jenom v Tisé a ve Žlebu, nicméně lesní cesty a pěšiny nejsou stavěny na takový nápor, bere je voda, svahy se sesouvají. Lesní porosty též začínají podléhat exhalacím a sportovcům se na skalách špatně dýchá. Anebo si projdeme pár objektů, které jsou dílem lidských rukou a které jsme si zvykli považovat za organickou součást Skaláku: systém pramenů, kaplička na Radči, horolezecký památník u Mariánské vyhlídky, či to, co dříve bývaly rybníčky. Pak tu máme též objekty, které označujeme za historické památky /např. hrad Valdštejn, který rovněž chátrá, nebo zámek Hrubá Skála, který je díky svému určení zdrojem znečištění bezprostředního okolí/. Tyto věci se nás rovněž dotýkají, přestože nespádají přímo do naší kompetence.

A hlavně v záležitostech vysloveně lezeckých taky nemáme takový pořádek, jaký bychom mít chtěli /kruhy, slaňáky/ Globální ekologické problémy asi mezi sebou nevyřešíme, ale když nepodlehne alibizmu, že přednost před horolezci má pískovcový lom anebo výr, přinejmenším alespoň ty skály bychom neměli ponechat napospas osudu. Pro zajímavost: výr se z tichých údolíček přestěhoval do centra Skaláku /asi mu v tom tichu bylo smutno/

A proč bychom časem nemohli postoupit o kousek dál? Vždyť třeba i houbaři mají dneska zjištěno, které prvky průmyslového spadu vyhubily lišky a proč jsou v některých oblastech i hříbky nejedlé. My jsme jako horolezci pozadu o to více, že skály mají oproti živé přírodě tu nevýhodu, že pokud atrofuji či spadnou, pravděpodobně již znovu nevyrostou.

Zákon č. 40/1956 Sb. a statut CHKO vytvořily určitý precedent a jedním z důsledků bylo, že sejmul svým způsobem zodpovědnost z jednotlivce a vložil je na bedra horolezecké obce jako takové. Byly doby kdy žil lezec v bivaku, udržoval si tam svůj pořádek a L. Mejsnar dbal na to, aby měli potulující se živlové respekt. Jednou za rok přijel nákladák, odvezly se odpadky. Pravda, je nás od té doby o něco víc, ale co je to proti zmíněné invazi návštěvníků? /A nabízí se argument: víc horolezců-víc práce/.

Pokusili jsme se znovu obnovit tradici. Lezec je ve ska-

lách nejenom lezcem, ale též hospodářem. Tak ani příliš nepřekvapuje, že se společně angažují lezci často nevraživí kvůli všelijakým trendům. Přeci jen asi máme stále něco společného.

Je konec léta a začínáme organizovat. Otravujeme všechny známé, u kterých předpokládáme určité schopnosti. Je málo času. Dává se dohromady výbor, který se v říjnu 83 schází každý týden ve Skaláku. Práce je nad hlavu, ale daří se nám získat pro věc schopné lidi. Vedoucího polesí Hrubá Skála p. Brožka, vedoucího kempinku Sedmihorky p. Pokorného, ze Správy CHKO Český Ráj V. Mazánka, vedení JZD Sedmihorky půjčuje nákladní automobil a především jsou tady horolezci, kteří krok po kroku odstraňují překážky a problémy, kterých bylo nemálo. Dáváme dohromady program akce, kterou nazýváme - protože je konec horolezecké sezony - Zavírání Skaláku. Co dělat? Vyměňovat kruhy nebo slanáky, vrcholovky? Ne, nejprve uklidíme oblast Kapelníka a Majáku, nemůžeme lézt v hnoji. Opravíme prameny, cesty, přístup od Podmokelské, k Vřesové, k Jeřábí. Opraví se cesta u Kapelníka a za Sfingou. Stáhneme padlé stromy, které překážejí na cestách a tím, že se jim lidé vyhýbají vytvářejí nové pěšiny. A buk u Pannen - ten nás štve už dlouho. Takže je stanoveno datum 12. - 13. listopadu 1983 a jsou rozeslány pozvánky.

Zavírání Skaláku

- pátek, nervozita stoupá. V očích kluků se dají číst otázky, jestli to nebylo moc narychlo a zda vůbec někdo přijde. Pomalu se začínají trousit první a k večeru se dostaví Vyšehradský skřínák a Petr radostně ukazuje, kolik dovezl piva. Senzace. Večer už sedí u táboráku alespoň padesátičlenná skupinka. A druhý den ráno - paráda, 250 lidí, to jsme ani v duchu nečekali, můžeme začít. Rozdělují se do skupin a jde se do práce. Emil s partou startují VS-ku, která má připravené vysoké postranice - tam se toho vejde. Taky Radek rozjíždí skřínák. Skupiny po úsecích projdou oblast Maják a Kapelník, sesbírají do igelitových pytlů odpadky. Byly toho 2 autáky. V poledne se přechází na hlavní práce. Za sobotu a neděli se svezlo 19 aut dřeva do kempinku. Byla to senzace jak se makalo a vidět třeba ty naše holky, jak dřely při nakládání a stahování dřeva. Díky. Motorovka hučí - rána a buk, který ležel na normálce na Panny, je na zemi a nikdo mrtvej. To je fajn. A k večeru je rozřezán a srovnaný leží u Kápla přesně podle dohody. To byla chlapecká práce. Parta kolem Jindry opravila 3 prameny a Šohaj hlásí, že zátaras u Podmokel, cesty k Jeřábí, Vřesové a za Sfingou jsou hotovy. Nelze si nevšimnout malého Hese, jak se v 10ti letech číní v Dominštajnu. Panečku. Parta v kempu taky maká - táborák je připraven. Navečer promítá Joska film a diáky z K 2 na improvizované plátno, pověšené na nákladáku. Je chladno, tak se zapaluje velký táborák. Začíná se točit pivo, lidí přibývalo. Škoda, že nepřišli dřív, ve dne jich bylo zapotřebí určitě víc - snad příště. Karnevalová noc skončila a ráno ti, co přijeli večer, rychle zase odjíždějí na Sušky, aby se nepletli, když je potřeba máknout. Strhávají sebou řadu dalších, kteří ještě večer u ohně slibovali, že vydrží další den. Neděle už není to, co byla sobota, nicméně se akce dokončuje. Milan se skupinkou doráží úklid paseky. Je ještě potřeba odvézt všechno dříví, co je připraveno k odvozu. Uklidit a předat kemp. Naštěstí přichází několik čerstvých lezců a ti věrní a největší makači ze včerejška zůstávají až do konce. Takže díky, rozehod a potom likvidace faktur, závěrečná porada, rozeslání děkovných dopisů zvláště zasloužilým, a můžeme vzpomínat a rekapitulovat, co akce přinesla. Přes hromadu nedostatků, např. krátký termín, malá propagace, nedostatek nářadí, nedostatečné vedení, nedostatečné poučení vedoucích skupin atd., akce potvrdila svůj smysl a právo na existenci. Vždyť Skalák jen na to čekal. Myslíme, že nikoho nezabilo, když trochu mohl vrátit skalám dluh za to, že mu umožňují prožít v krásném prostředí tolik radostných a šťastných dnů. Akce určitě měla i nemalou společenskou hodnotu v tom, že po dlouhé době se ve Skaláku sešli staří mladí, lepší, horší, navázala se nová přátelství a hlavně se lidé poznali /vždyť už se poslední dobou ve Skaláku ani nezdravíme/. Dále - zrodila se určitá myšlenka, koncepce. Zaměřily se svahy u Kapelníka a Čertovy ruky na vybudování projektové dokumentace na schodiště. Dále jsme pozvali autory horolezeckého památníku p. Seiferta, p. Patrného a J. Kuchařovou,

kterí se podívali na památník po desetiletém provozu. Přislíbili, že do konce února 84 zpracují návrh, aby památník byl tím, čím měl být. Je to prvek, který do Skaláku dali horolezci, tak by měl podle toho vypadat, ať se nemusíme za něj stydět. Vždyť je to jeden z nejčastěji používaných argumentů protinám. No a v neposlední řadě je přínos v tom, že se něco ve Skaláku zorganizovalo v úžasném pracovním nasazení všech brigádníků /máme na to dokumenty - Ida to vše vyfotografovala, ved. polesí p. Brožek nešetřil chválou a mimo denního tisku si toho všiml i rozhlas/ a v chuti lidí pokračovat. Konec, akce skončila a co dál? Když se Skalák zavřel, tak by se měl otevřít /to jsme vychytrali?/. Takže akce OTEVÍRÁNÍ SKALÁKU-84 se rozjíždí naplno. Sraz bude v sobotu 7. dubna 84 v kempu Sedmihorky do 9 hod. ráno. Kdo chce přijet už v pátek je vítán. Program se dává dohromady, chceme, aby byl z jedné třetiny pracovní, z jedné třetiny společenský a jestli nám to počasí dovolí, tak ze zbytku lezecký. Co můžeme prozradit už dnes - pracovat se bude převážně v sobotu na Dračkách. Večer bude pivo a snad i uzenky - bude se promítat horolezecký film - bude diskotéka a určitě bude u táboráku hrát dobrá kapela - prostě večer bude mít ráz srazu. V neděli by se měly při lezení vyměnit všechny knížky na všech věžích v Dračkách a zkontrolovat kruhy a a slanáky. Takto nějak si to zatím představuje organizační výbor. Zveme všechny /na brigády chodí i prvoligoví fotbalisté, a to už jsou nějaké hvězdy/, práce se horolezci přece nebojí. Chceme vytvořit pravidelnost, jakou mají např. srazy v Ádru, protože jedině pravidelnost zaručí, že nebudeme o ochraně přírody pouze hovořit. Vždyť v našich řadách jsou vedoucí pracovníci, projektanti, chemici, ochránáři, lesáci, zemědělci a hromada jiných šikovných lidí, kteří by pomohli zpracovat seriózní dlouhodobou koncepci na ochranu skalních věží. Starejme se o skály zrovna tak, jako lesáci o lesy nebo rybáři o vodu. A neplačme pořád nad rozlitym mlékem nebo had utřeným chytem, který třeba upadl nechtěně. Vždyť např. nejvíce lezená cesta ve Skaláku - údolní Blatník je bezesporu v lepším stavu než schody a cesta kolem Bašt za Čertovou rukou. Tím nechceme navádět, ale je třeba vidět věci tak, jak skutečně jsou. Posuzovat míru zavinění. Vždyť pro jednoho upytlačeného pstruha nikoho vůbec nenapadne rušit hned celou rybářskou organizaci. Vždyť při každém našem konání a ochraně přírody musíme vidět jako konečný cíl skály, na které lze lézt a tomu podřídit celou koncepci ochrany, jsme přeci horolezci a každé jiné konání ať od srdce a sebelépe myšlené je v důsledku pro nás nepřijatelné a tudíž zcestné a nás určitě v konečné fázi neuspokojí. Sjednoňme se, překonejme malichernosti, které nás rozdělují, vychovejme si odborníky a pomozme problémy řešit. Určitě nám to stojí za to, vždyť do skal patříme a po louce se leze blbě. Argumentů máme víc než dost, jsou na Skaláku vidět /mohutný kempink, zotavovny ROH, pionýrské tábory, školní a turistické výlety, propagace přírodních a historických památek, naučná stezka - prostě soustředění hromady lidí/. Je, ale Skalák na takovouhle invazi připravený?

Počátek devastace přírody má původ v myšlence, že příroda je něco, co je zde člověku k službám. Odtud se bere přesvědčení, že příroda je zdrojem prostředků, energie a v podstatě mlčenlivým polem jeho expanze. My, ale ze Skaláku odejít nechceme a nakonec ani nemáme kam. Vždyť Skalák jsme pro sebe objevili a ocenili jeho hodnoty hned po loupežnicích a poustevnících /pro jiné neměl cenu/. No a ti už prej nejsou

Tak ahoj vždy na jaře a na podzim ve Skaláku !

PAVEL ŠČEVLIK

Protože k realizaci záměrů na zlepšení situace ve Skaláku a k obnově symbolického hřbitova budou potřebné kromě ochotných rukou i nemalé finanční prostředky, obrácíme se na oddily, tělovýchovné jednoty i další instituce s prosbou o pomoc. Finanční příspěvky můžete posílat na účet TJ JZD Sedmihorky, kde budou k danému účelu soustředovány. Jde o účet u České státní spořitelny Turnov - č.ú.: 15245-588. Při platbách uvádejte variabilní symbol 100.